

ZAPISNIK

8. redne seje Komisije za pokojninske in invalidske zadeve, 31. 1. 2023 s pričetkom ob 10. uri v spletnem okolju ZOOM

Prisotni člani (5/6): Jože Bregant, Nežka Ivanetič, Silva Koželj, Slavica Mirt in Boža Vitežnik Raj.
Prisotni drugi vabljeni (2/5): Janez Sušnik in Erik Hofbauer.

Opravičeno odsoten član (1): Milan Tepej.

Opravičeno odsotni drugi vabljeni (3): Vera Pečnik, Jožica Puhar in Anka Tominšek.

AD 1 Ugotovitev sklepčnosti in potrditev dnevnega reda 8. redne seje

Janez Sušnik je predlagal, da se pod točko Razno obravnava napovedan protest Iniciative Glas upokojenecv Slovenije.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 1: Ugotovljena je bila sklepčnost, dnevni red 8. redne seje se potrdi:

1. Ugotovitev sklepčnosti in potrditev dnevnega reda 8. redne seje komisije
2. Pregled realizacije sklepov in potrditev zapisnika 7. redne seje komisije
3. Poročilo o delu Komisije za pokojninske in invalidske zadeve za leto 2022
4. Program dela komisije za leto 2023
5. Povečanje pokojnin s 1.1.2023
6. Odmera vdovske pokojnine
7. Razno

AD 2 Pregled realizacije sklepov in potrditev zapisnika 7. redne seje komisije

Silva Koželj je pri izvršitvi sklepa št. 3 in 4 v zvezi z Raziskavo Inštituta za ekonomska raziskovanja o socialno ekonomskem položaju upokojenecv, delovnih invalidov in starejšega prebivalstva v Sloveniji poročala, da naloga inštituta po naročilu ZPIZ ni bila, da pripravi predloge ukrepov, saj je to naloga Vlade in pristojnih ministrstev, ki naj bi pri načrtovanju sprememb pokojninske zakonodaje, upoštevali izsledke raziskave. Dodala je, da je na sejah Sveta ZPIZ večkrat razprava o socialno ekonomskem položaju upokojenecv. Nežka Ivanetič se je strinjala, da ni naloga nosilcev raziskave, da pripravijo predloge ukrepov, bi pa pričakovala od ZPIZ konkretnije sklepe. Boža Vitežnik Raj je komentirala, da je na mestu opozorilo komisije, da pogrešamo predloge ukrepov in da bi pristojni morali oblikovati ustrezne usmeritve.

Silva Koželj je pri izvršitvi sklepa št. 5 v zvezi s povečanjem pokojnin podala pojasnilo o sprejetem sklepu Sveta ZPIZ za izredno uskladitev pokojnin in dodala, da se ji zdi kot edina rešitev, v zvezi z izrednim usklajevanjem, smotrno predlagati spremembo 430. člena ZPIZ-2, in sicer v smeri po kateri bi se upoštevali podatki tekočega in ne preteklega leta. Janez Sušnik je komentiral, da je ZDUS zaradi omenjenega sklepa Sveta ZPIZ tarča številnih kritik.

Nežka Ivanetič je pri izvršitvi sklepa št. 8 v zvezi s preučitvijo glede možnosti ustavne pritožbe zaradi nespoštovanja 95. člena ZPIZ-2 seznanila, da je Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve imenovala skupino v sestavi Bojan Arh, Ana Bilbija in Evgen Primožič, z rokom izvedbe do 15. 3.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 2: Potrdi se zapisnik 7. redne seje in sprejme poročilo o izvršitvi sklepov, pri čemer se:

- 1. poudari pričakovanje ZDUS, da bo Vlada, upoštevajoč izsledke raziskave Inštituta za ekonomska raziskovanja o socialno ekonomskem položaju upokojenecev, delovnih invalidov in starejšega prebivalstva v Sloveniji, sprejela ustrezne spremembe pokojninske zakonodaje v letu 2023,**
- 2. ponovno izpostavi ogorčenje, da v ZDUS nismo zadovoljni, da Svet ZPIZ ni sprejel predlog sklepa, da so podani pogoji za izredno povečanje pokojnin za 4,4 % po 8. odst. 430. člena ZPIZ-2, kar je predhodno tudi ugotovila strokovna služba ZPIZ.**

AD 3 Poročilo o delu komisije za leto 2022

Jože Bregant je pohvalil, da je poročilo izčrpno, strokovno pripravljeno in da povzema bistvene zadeve. Ostali člani so se pridružili mnenju.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 3: Sprejme se poročilo o delu komisije za leto 2022.

AD 4 Program dela komisije za leto 2023

Nežka Ivanetič je povzela program dela za leto 2023. Osnutek pokojninske reforme naj bi bil pripravljen do konca junija, zato bo večina dela usmerjena v to področje.

Boža Vitežnik Raj je komentirala, da se komisiji sredi polletja izteče mandat.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 4: Sprejme se program dela komisije za leto 2023.

AD 5 Povečanje pokojnin s 1. 1. 2023

Nežka Ivanetič je pojasnila, da bi zahtevo za povečanje pokojnin s 1. 1. 2023 razdelila na tri dele: redno, izredno in razlika povečanja zaradi prenizke uskladitve v letu 2021. Za redno povečanje je znan potek, izredno povečanje je potrebno utemeljiti z naraščanjem vseh stroškov in visoko inflacijo, ki se iz lanskega leta preliva v 2023, kar je močno načelo standard upokojenecev. Glede tretjega povečanja pa je ZDUS že ugotovil izpad za leto 2021 in da je potrebna uskladitev v višini 1 %.

Silva Koželj je spomnila, da so člani Sveta ZPIZ že opozorili na potreben manjkajoči 1 odstotek uskladitve za leto 2021. Za izredno uskladitev je ponovno predlagala spremembo 430. člena, in sicer v delu, da se na drugačen način ugotavljajo pogoji za izredno uskladitev. Dosedanji način izračunavanja izredne uskladitve nas z napotitvijo na 105. in 106. člen vrne na upoštevanje lanskoletnih podatkov. Poudarila je, da je za spremembo potrebna pravna podlaga.

Janez Sušnik je vprašal, kdo bo predlagal spremembo 430. člena? Po njegovi oceni so spremembe težavne, ker so odvisne od politične volje. Osnutek pokojninske reforme bo kmalu tu. Predlagal je, da ZDUS zahteva redno uskladitev po sistemskem zakonu, dodatno 1 % za premalo usklajene pokojnine v letu 2021 in 2,2 % zaradi inflacije in podražitve vseh življenjskih stroškov. V kolikor ne bo politične volje za sprejem, bo ZDUS na Dnevih medgeneracijskega sožitja maja na Gospodarskem razstavišču pripravil obliko protesta.

Nežka Ivanetič se je strinjala s Silvo Koželj glede potrebne spremembe 430. člena zaradi načina izračunavanja izredne uskladitve, a je ta sprememba težko izvedljiva in se strinja s predlogi Janeza Sušnika.

Silva Koželj se je strinjala, da redna uskladitev ne zadošča za pokrivanje prikrajšanja upokojencev in predlagala uporabo izraza **izjemne** in ne izredne uskladitve.

Erik Hofbauer je dejal, da 105. in 106. člen narekujeta podatek o odstotku izredne uskladitve pokojnin. Koalicija je v svojem programu dela napisala, da bo najnižja zagotovljena pokojnina v letu 2023 znašala 700 EUR. Redna uskladitev za 4,9 % bi povzročila 15 EUR razlike do 700 EUR. Ker vidimo, da koalicija izpolnjuje zavezo glede dviga minimalne plače na najmanj 800 evrov neto (dejansko še višja), lahko odločno zahtevamo, da izpolni tudi zavezo o zagotovljeni pokojnini. ZPIZ-u je potrebno dati predlog: 1- da se strinjamo z redno uskladitvijo pokojnin po rednem postopku; 2- da ugotovljamo, da smo bili v 2021, na podlagi podatkov za leto 2020, prikrajšani za 1 %; 3 – da ugotovljamo, da glede na gibanje cen in podatke o inflaciji redna uskladitev daje premajhen rezultat, ker zajema povprečje lanskega leta, zato imamo primanjkljaj, ki ga je pri upokojencih potrebno nadoknaditi. Do kdaj bomo čakali, da izpolnimo pogoje za izredno uskladitev? Pojasnil je še, zakaj je ZDUS predlagal redno uskladitev pokojnin za 7,1 % ali 7,5 %.

Jože Bregant se je strinjal s stališči Erika Hofbauerja. Silva Koželj je predlagala, da Erik Hofbauer sodeluje pri pripravi utemeljitev zahtev za ZPIZ. V obrazložitvi zahteve za 2,5 % izjemne uskladitve se lahko vključi pojasnilo vezano na koalicijsko zavezo Vlade o najnižji zagotovljeni pokojnini 700 EUR.

Nežka Ivanetič je dejala, da ima zadržek glede zahteve za najnižjo zagotovljeno pokojnino 700 EUR. Obstaja nevarnost, da zato ne bi prejeli izredno uskladitev, ki je odvisna od politične volje. Osebo je za predlog o dodatni, izjemni uskladitvi za 2,5 % in uskladitvi 1 % za leto 2021, kar je država dolžna narediti.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 5: ZDUS poleg redne uskladitve pokojnin po 105. in 106. členu sistemskega zakona zahteva tudi:

- a) izredno uskladitev v višini 2,5% zaradi nadaljevanja visoke inflacije v letu 2023 in
- b) 1% zaradi izpada v letu 2021.

Na predlog Nežke Ivanetič in Silve Koželj je bil soglasno sprejet:

Sklep št.6: Janez Sušnik in Erik Hofbauer za ZPIZ pripravite podrobnejšo utemeljitev zahtev ZDUS.

AD 6 Odmera vdovske pokojnine

Nežka Ivanetič je pojasnila, da je Komisija za kadrovske, organizacijske in statutarne zadeve predlagala ponovno obravnavo deleža vdovskih pokojnin. Spomnila je, da se komisija posveča tej problematiki od leta 2017. Predlaga se dvig deleža vdovskih pokojnin. Zaveda se, da spremembe ne bodo realizirane v tem letu, jih bi pa dodatno zapisali v novelaciji Memoranduma¹⁸ ZDUS.

Silva Koželj se je strinjala, da hitre rešitve v tej smeri ni za pričakovati, zato lahko podamo predlog, da se pri spremembi pokojninske zakonodaje to upošteva. Jože Bregant in Boža Vitežnik Raj sta se strinjala.

Na predlog Nežke Ivanetič je bil soglasno sprejet:

Sklep št. 7: Predlaga se dvig deleža vdovskih pokojnin iz sedanjih 15 % na 25 %. Za vdovca in vdovo, ki ima pravico do lastne pokojnine, pa naj pokojnina znaša najmanj v višini zagotovljene starostne pokojnine moškega za 40 let pokojninske dobe.

AD 7 Razno

Člani so razpravljali o iniciativi Glas upokoјencev Slovenije, ki 1. 2. pred Državnim zborom organizira vseslovenski protest upokoјencev.

Janez Sušnik je informiral, da se bo nekaj članov, sicer ne v okviru organizacije društev upokoјencev, udeležilo protesta in pričakuje, da bo okrcana t.i. »(ne)aktivnost ZDUS« za izboljšanje gmotnega položaja upokoјencev. Seznanil je tudi, da 31. 1. sodeluje v oddaji Odmevi na RTV SLO1, kjer bo predstavil sklepe komisije.

Seja se je zaključila ob 11.10 uri.

Zapisala:

Dijana Lukić

Izvršna vodja projektov in prireditev ZDUS

Nežka Ivanetič
predsednica Komisije za pokojninske
in invalidske zadeve